

ULUSLARARASI GELİŞİM AKADEMİ DERGİSİ

Cilt/Volume 1 Sayı/Number 4 ISSN 2979-9902

International

Journal of Development Academy

ULUSLARARASI GELİŞİM AKADEMİ DERGİSİ
INTERNATIONAL JOURNAL OF DEVELOPMENT ACADEMY

Sahibi: Palandöken Gelişim Derneği Adına: Lokman LOKMACI

Owner: On behalf of Palandöken Gelişim Derneği, Lokman Lokmacı

Sorumlu Müdür / Publications Director: Numan ÜN

Tasarım/Graphic Design: Cavit Emre ŞEN

Uluslararası Gelişim Akademi Dergisi (International Journal of Development – Academy); editörler kurulu bulunan, uluslararası hakemli bir dergidir. Gönderilen yazılar önce Baş Editör ve ilgili Editör tarafından bilimsel nitelik, etik araştırma yöntemlerini uygunluk açısından incelenerek değerlendirilir. Uygun bulunan yazılar alanında uzman en az iki ayrı hakeme gönderilir. Hakemlerin kararları doğrultusunda yazı ya doğrudan ya da düzeltilerek yayınlanır veya reddedilir. Hakemlerin gizli tutulan raporları dergi arşivinde on yıl süre ile tutulur. Dergi; mimarlık disiplinleri, tasarım, sosyal ve beşeri bilimler, spor bilimleri ve sanatla ilgili kuram ve yaklaşımları etkileşimli, disiplinler arası çalışmalar yoluyla ele alan araştırma, derleme, inceleme ve tanıtma gibi içeriklere sahip bilimsel metinleri elektronik ortamda okuru ile paylaşan uluslararası hakemli bir dergidir.

International Journal of Development (Academy); It is an international refereed journal with an editorial board. Submitted manuscripts are first evaluated by the Editor-in-Chief and the relevant Editor by examining them in terms of scientific quality and appropriateness of ethical research methods. Appropriate manuscripts are sent to at least two separate referees who are experts in their fields. In line with the decisions of the referees, the article is either published directly or by editing, or is rejected. The confidential reports of the referees are kept in the journal archive for ten years. Magazine; is an international peer-reviewed journal that shares scientific texts with content such as research, compilation, review and promotion, which deals with theories and approaches related to architecture, design, social and human sciences, sports sciences and art through interactive, interdisciplinary studies.

Uluslararası Gelişim Akademi Dergisi (International Journal of Development – Academy) iki ayda bir yayınlanır.

International Journal of Development – Academy is published in two months.

Dergideki yazı içeriklerinin sorumluluğu yazarlara aittir.

The responsibility of the contents of articles belongs to the authors.

ULUSLARARASI GELİŞİM AKADEMİ DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF DEVELOPMENT ACADEMY

Baş Editör/Editör-in-Chief: Prof.Dr. Süleyman TOY (Atatürk Üniversitesi,
suleyman.toy@atauni.edu.tr)

Tel/Phone: 0442 2316110 e-posta/e-mail: gelisimakademidergisi@gmail.com

Sayı Editör Yardımcıları / Assistant Editors in the Volume

Doç. Dr. Süleyman LOKMACI (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, slokmaci@erzincan.edu.tr)

Dr. Öğr. Üyesi Müge YÜCE- Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr.Önder YAĞMUR (Atatürk Üniversitesi, oyagmur@atauni.edu.tr)

Sayı Alan Editörleri / Field Editors in the Volume

Prof. Dr. Besim Yıldırım- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Fatih Kıyıcı- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Gonca Alak - Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Halit Dursunoğlu- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Kerem Karabulut- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Mehmet Sait Dilek- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Manu P. Sobti- University of Queensland-Brisbane, Australia

Prof.Dr. Mitchell Joachim- NYU, Terreform ONE New Lab, USA

Prof.Dr. Mustafa Bulat – Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Muzaffer Uysal – Virginia Polytechnic Institute / USA

Prof.Dr. Nimet Yıldırım- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Ömer Özden- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Selim Başar- Eskişehir Anadolu Üniversitesi

Prof.Dr. Ufuk Şimşek- Atatürk Üniversitesi

Prof.Dr. Zeynep Eren- Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. Adnan Küçükali- Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. İbrahim Caner Türk- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Doç. Dr. Gül Aktaş- Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Gül Şimşek- Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Mete- Gaziantep Üniversitesi

Doç.Dr. Naim Ürkmez- Erzurum Teknik Üniversitesi

Doç.Dr. Oktay Özgül- Kırgızistan Manas Üniversitesi

Doç.Dr. Savaş Yeşilyurt- Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. Zeliha Tekin- Muş Alparslan Üniversitesi

Dr.Öğr. Üyesi Adem Tüzemen- Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Abdullah Cüneyt Küsmez- Hacettepe Üniversitesi

Dr. Cansu Güller Yanar- Atatürk Üniversitesi

Yabancı Dil Danışmanı / Language Supervisor: Doç.Dr. Savaş YEŞİLYURT- Atatürk Üniversitesi

Yayın Tarihi: 26.03.2024

Publication Date: 26th March 2024

İÇİNDEKİLER/ CONTENTS

Makale Başlığı – Yazarlar
Title

Sayfa
Numarası
Page
Number

Richard sennett'in zanaatkârlık kavramı bağlamında toplumsal eşitsizlik süreçlerinin incelenmesi; (Examination of social inequality processes in the context of richard sennett's concept of craftsmanship , Caner Şengüenalp- Rojda Kut) 1 - 8

Mizancı Murad Bey'in kaleminden Şeyh Bedreddin isyanı; 9 - 18
(Sheikh Bedreddin revolt from the perspective of Mizancı Murad Bey, Numan Ün)

Modern Toplum,Modern Aile ve Eğitim; 19 - 23
Modern Society, Modern Family and Education, İ.Rıfki Benk- Orhan Aras

Kentlerde yaşanan iklim değişikliğinde yeşil altyapı çözümleri: Erzurum örneği 24 - 32
; Green infrastructure solutions for climate change: the case study of Erzurum City
Özlem Nur Samancı- Rabia Karadağ

MODERN TOPLUM, MODERN AİLE VE EĞİTİM

Yayına Geliş Tarihi: 17.03.2024
Yayınlanma Tarihi: 27.03.2024

Orhan Aras¹ / İsmail Rıfkı Benk²

Özet

Güntümüz Batı ve Doğu modern aile yapısında, ailedeki çocuğun veya çocukların yalnızlaşmasına ve eğitime olan ilgilerinin azalmasına neden olan önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Bu makalede modern aile yapısı ve bunun çocuk yetiştirme üzerindeki etkisi anlatılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Modern toplum, modern aile, değişim, çocuk, yalnızlık, eğitim.

MODERN SOCIETY, MODERN FAMILY AND EDUCATION

Abstract

In today's Western and Eastern modern family structure, there are significant changes that cause the child or children in the family to become isolated and their interest in education to decrease. This article explains the modern family structure and its impact on child-rearing.

Keywords: Modern society, modern family, change, child, loneliness, education.

1-Giriş

Rene Guenon, Paris’de Gnostik kilisesinde piskopostu. Aynı zamanda La Gnose dergisinde dini yazılar yazıyordu. Aslında hem felsefeci hem de edebiyatçıydı. Hatta bir süre matematikle bile ilgilenmişti. Sonra aniden dine yönelmiş ve dini eğitim alarak rahip olmuştu.

Guenon bir rahip olarak Paris’te dini çevrelerin içinde yaşarken Paris’in modern kesimleriyle de ilişki içindeydi. İki tarafın da bunalımlarını ve aksaklıklarını yakından izliyordu. Gün geldi kendisi de aynı bunalım ve çıkmazın içinde çabalamaya başladı. Artık Paris’e de Parislilere de tahammül edemiyordu. Yaptığı ayinler, okuduğu dualar, yakarışlar içine bir damlacık ümit ışığı taşıyordu. Şehir, yüksek binalar, gittikçe yok olmaya başlayan aile kurumu, kapitalizmin çarkında değıştikçe değışen dernekler, vakıflar ve arsız kalabalıklar... 1912 yılında kendi kurduğu ve yönettiği La Gnose dergisinden ve o çevreden ko-ptu. Çok geçmeden ünlü Fransız ressam Gustav Ageli ile tanıştı. Ageli, 1910 yılında Müslüman olmuş ve Mısır’daki Şazeliye şeyhlerinden Abdurrahman Eliş el Kebir’e intisap etmişti. Ressam Ageli Guenon’un sorularına tatmin edici cevaplar verdi ve onu etkiledi. Bir süre sonra Rene Guenon Müslüman oldu ve Abdülvahid Yahya ismini aldı. Müslüman olduktan sonra hocası Jacques Maritain’ın danışmanlığında “Hindu Öğretilerine Tetkikine Giriş”

¹ Dr.Asien Akademi e.V Köln,
orhanaras@hotmail. de

² Eğitimci, Şenlökköy Ortaokulu Müdür
Yardımcısı, Baglama4@hotmail.com

isimli doktora tezini tamamlayıp üniversiteye sundu. Üniversite jürisi onun tezini reddedince bilimsel çalışmaları bırakarak “Batı” ve “Modernite” üzerine tezler geliştirerek makale ve kitaplar yazdı. Hafızası ve dil yeteneği mükemmeldi. Yunanca, Çince, İbranice, Arapça, İtalyanca, Polonyaca, Rusça, Latince, İngilizce, Sanskritçe dillerini biliyordu. Bu dilleri bilmesi ona hem dini kaynakları hem de mistik literatürü aslından okuma imkânı sağlamıştı.

Rene Guenon, hiçbir sınır gözetmeden ve bütün gelenekleri hiçe sayarak vahşi bir modernleşmenin pençesindeki Batı’yı medeniyetten sapma ve bir “anomali” olarak niteliyor ve yeniden normal duruma dönmek için de dünyanın diğer bölgelerindeki medeniyetlerin kökenine inerek gerçeği keşfetmek için çaba harcamayı öneriyordu.

“Modern Dünyanın Bunalımı” isimli kitabında Batı’da, “her alanda bir düzensizlik ve bunalım hüküm sürdüğünü, bütün sınırların aşıldığını ve gittikçe toplumun ailesiz bir noktaya doğru hızla gittiğini”³ yazmaktadır. O, ileri sürdüğü tezi şu satırlarla güçlendirmektedir:

“Modern toplumda ardı arkası kesilmeyen bir telaş, sürekli değişim ve olayların kendisiyle birlikte sürüklendiği, durmadan artan hız ihtiyacı. Bu çokluk içinde dağılmadır. Bu dağılma günlük hayata da

yansımaktadır ve aşırı bir parçalanma ve ufalanma kendini göstermektedir. (...) Bunlar gittikçe artan bir maddileşmenin doğal ve kaçınılmaz sonuçlarıdır. Çünkü madde, özü itibariyle çokluk ve bölünme demektir. Bu nedenle, ondan (maddeden) doğan her şeyin, bireyler arasında olduğu kadar toplumlar arasında da sadece kavgalara ve her türlü anlaşmazlıklara yol açabileceğini söyleyelim.”⁴

Guenon, göz göre göre Batı’da maddileşen ve dağılan ailenin ıstırabından kendisini kurtarabilmek için 1930 yılında Paris’i terk ederek Kahire’ye gider, orda kendisine Doğu toplumlarında olduğu şekilde bir aile kurar ve 1951 yılına, yani ölümüne kadar Kahire’de yaşar ve orada Batı’yı, Batı’nın gittiği karanlığı eleştiren birbirinden ilginç eserlere imza atar.

Bir Batı entelektüelinin yakından gözlemleyip ve çok çabuk teşhis ettiği maddileşen, modernleşen toplum yapısının aileyi nasıl yok ettiği aradan 50 yıl geçmeden sadece Avrupa’da değil bütün dünyada kendini göstermeğe başladı. Almanya’da çeşitli araştırmalara imza atan “Geleceği Araştırma Vakfı” tarafından yapılan bir araştırmada Almanların %67’si aile kurmayı kendi özgürlüğüne bir tehlike olarak görmektedir. Görüşleri sorulan yeni evlilerin %61’i çocuk yapmama gerekçesini maddi durumlarına helal geleceği korkusunda görmektedir.⁵ Öte taraftan Alman toplumunda aile

³ Guenon, R. Modern Dünyanın Bunalımı, Hece yayınları, s.50

⁴ Aynı yer, s.73

⁵<http://www.stiftungfuerzukunftsfragen.de/newsletter-forschung-aktuell/255.html>

için “Seçilmiş aile” (Wahlfamilien), akrabalar içinse “Seçilmiş akraba” (Wahlverwandschaften) kavramları gittikçe önem kazanmaktadır. Bu tür tanımlamalar yapılan araştırmalarda insanların kendi aile ve akrabalarının dışında yaşadıkları yerlerde kendilerine yakın gördükleri insanlarla “suni aile” yaratma arzusundan kaynaklandığı ve gelecek yıllarda toplumsal kurumların yerini alacak olan “sosyal konvoy”ların (sosyal konvois) yerleşilen veya çalışılan mekanlarda bu tür konvoylar içinde “yamalı aile”ler (Patchwork-Familie) oluşturacakları öngörülmektedir.

“Suni aile”lerin toplum için getireceği tehlike, binlerce yıldan beridir aile içinde oluşmuş ve insanlık için hayati öneme sahip tecrübe zincirinin kırılmasıdır. Tecrübe zinciri, toplumların geçmişten bugüne yaşadıkları her türlü faaliyetin günümüze aktarılması ve bunun da yaşarken insanların el yordamıyla değil de yaşanmışlıkları bilerek bilinçli bir yaşam tarzına sahip olması demektir. Elde edilmiş tecrübelerin, dedeler, nineler, babalar, anneler aracılığıyla değil de insanın kendi ürettiği araçlardan elde etmeğe çalışması, insanı insandan daha çok makineye yakın olmaya itmekte ve bu suretle de yalnız bir dünyaya mahkûm etmektedir.

Batı’da bunlar olup biterken Türk aile yapısında ortaya çıkan sapmalar ve değişimler hiç de göz ardı edilecek durumda değildir. Akademisyen Dr. Ali Bayer’in “Değişen Toplumsal Yapıda Aile”⁶ isimli araştırmasında yazdığı gibi, geleneksel Türk aile yapısında “geniş aile” kavramının artık gittikçe çözüldüğünü, hatta şehirlerde bu çözümlenin tamamlandığı ve “çekirdek aile” kavramının ortaya çıktığını görmekteyiz. Ali Bayer haklı olarak bu durumu toplumsal değişmeye bağlar ve şunları yazar:

“Modernleşme süreci bireyci tutumların benimsenmesinde etkili olmuştur.”⁷

Gittikçe ivme kazanan “çekirdek aile” ne yazık ki “aile olarak da varlığını koruyamamaktadır. Bunun nedenini sosyolog Zeki Aslantürk ve Tayfun Amman şu şekilde açıklamaktadırlar:

“Geleneksel aileden çekirdek aileye geçişle birlikte ailenin üye sayısında azalma, fonksiyonlarında ve yapısında değişme olmuştur. Çekirdek ailenin geniş ailede daha kırılgan olduğu görülmektedir. Değişim sürecinin günümüzde gelmiş olduğu noktada çekirdek aile bir yana, “aile” kavramının kendisi bile tartışılır hale gelmiştir.”⁸

⁶ Bayer, A. “Değişen Toplumsal Yapıda Aile”, İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4.sayı, 2013

⁷ Aynı yer, s. 103

⁸ Aslantürk, Z, Tayfun Amman, Sosyoloji, Kavramlar, Kurumlar, Sureçler, Teoriler,

(4.Basım, İstanbul, Camlıca Yayınları, 2001), s. 294;

Geniş aileden çekirdek aileye dönüşüm ve çekirdek ailenin de dağılma sürecine girmesi, modern toplumda modern ilişkilerle kurgulanan “suni aile yapısı”nın mahremiyetinin olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu duruma İngiliz sosyologu Anthony Giddens, “Mahremiyetin Dönüşümü”⁹ adını vermektedir. Ona göre, medya aracılığıyla yapılan flörtler, başlatılan ilişkiler ve evlilikler aile içindeki bütün mahremiyeti alenileştirmekte ve aileye gerekli olan alanın yok olmasına neden olmaktadır. Geleneğin sıkı mahremiyet kuralları, modernleşmeyle birlikte yerini gevşek ve her an kopabilecek ilişkilere bırakmaktadır.

Anthony Giddens, 1999 yılında yayınladığı “Elimizden Kaçıp Giden Dünya” (Runaway World) isimli eserinde “Aile”ye bir bölüm ayırmış ve “modern aile” ile “geleneksel aile”nin olumsuzluklarını, ayrışma sebeplerini ve modern hayatın getirdiği yozlaşmayı anlatmıştır. Ona göre, “çift” duygusal iletişime ve mahremiyete dayalı bir birimdir. Çift açısından ise mahremiyet bir temeldir.¹⁰ Giddens, iletişim araçlarının gelişimi ile artık evliliklerde “bağlılık” yerine “ilişki” den söz edildiğini ve çoğu modern kişilerin “evli misin” diye sormadıklarını, “Bir ilişkin var mı” diye sorduklarını anlatmaktadır.

Bu tür evliliklerden, daha doğrusu “ilişkiler” den dünyaya gelen çocukların paradoksal bir konumda yer aldıklarını yazan Giddens,

“Geleneksel ailede çocuklar ekonomik faydayı temsil ederken, günümüzde Batı ülkelerinde ise tam tersi olarak çocuk anne-baba üzerinde büyük bir mali yük olarak görülmektedir,”¹¹ tespitini yapar.

Günümüzde aile, çoğu insan ve toplum için hâlâ vazgeçilmez bir kurumdur ve toplumsal gelişimin merkezinde olmaya devam etmektedir. Aile her zaman ikili bir karaktere sahip olmuştur. İnsanlar aile kurumu içerisinde mutluluk ve güven ararlar. Ayrıca günlük yaşamlarını da aile içinde birlikte organize ederler. Doğal olarak çocuklar da aile içinde yaşamın merkezidir ve orada kendilerini birlikte, güvende hissederek büyürler. Samimi ebeveyn-çocuk ilişkisinde çocukların bireyselleşme ve sosyalleşme sürecinin temelleri atılır.¹²

Aile içinde çocuk dil, bilgi, sosyal hayat, etkileşim becerilerini geliştirir. Bunların yanı sıra çocuktaki duygusal gelişim de aile içinde gelişmeye başlar. Ebeveynlerin eğitim düzeyleri, düşüncetarzları, gelenekleri, dini inançları çocuk üzerinde büyük etki bırakırlar. Eğitim öncesi çocuğun maddi ve manevi bütün yetenek ve düşüncesi evdeki atmosferde şekillenir.

Okul öncesi eğitimle dış dünyayla tanışan çocuk artık altı-yedi yaşlarında metotlu bir disiplinin içine girer. İlköğretim ve aile çocuğun sosyalleşmesi ve

⁹ Giddens,A., “Mahremiyetin Donuşumu”, 2. Baskı, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2010.

¹⁰Giddens, A, “Elimizden Kaçıp Giden Dünya”, Çeviren osman Akınay, Alfa Yayıncılık, s.67

¹¹ Aynı yer, s.69

¹² Ecarius. J, Familie und Schule, V-S Verlag, Wiesbaden 2007,s.321

yetiştirilmesinde önkoşulları oluşturur. Burada çocuklar artık aileden az ya da çok farklılaşmaya başlarlar. Kendi çabaları, performansları veya başarısızlıkları onları öznel şekillendirmeye iter.

Modern zamanlarda ailenin içinden geçtiği değişim süreçleri, kültürel olarak karamsar bir perspektiften bakıldığında çocukların ve gençlerin yaşam tarzları üzerinde artan bir psikososyal yük olarak görülür. Bu durum sadece çocuklar için geçiş sorunlarına yol açmakla kalmaz, aynı zamanda okul ve aile faaliyet alanları arasında gerilimlere de neden olabilir.

Kaynakça

Aslanturk, Z., Tayfun Amman, Sosyoloji, Kavramlar, Kurumlar, Süreçler, Teoriler, 4.Basım, İstanbul, Çamlıca Yayınları, 2001

Bayer, A. "Değişen Toplumsal Yapıda Aile", İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4.sayı, 2013 Çamlıca Yayınları, 2001

Ecarius. J, Familie und Schule, V-S Verlag

Giddens, A. Mahremiyetin Dönüşümü, 2. Baskı, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2010.

Giddens,A., Elimizden Kaçıp Giden Dünya, Çeviren Osman Akınay, Alfa Yayıncılık

Guenon, R, Modern Dünyanın Bunalımı, Hece yayınları

<http://www.stiftungfuerzukunftsfragen.de/newsletter-forschung-aktuell/255.html>